

Főépítési rendszer

Tartalomjegyzék

Kutatási összefoglaló.....	1
A feleletválasztós kérdések értékelése.....	2
Szabadsoros hozzászólások értékelése [114 vélemény].....	4
Az elemző észrevételei.....	6
Részletes vélemények.....	8

Kutatási összefoglaló

Az összefoglaló az epiteszforum.hu által indított „Építészet és építésügy” című, 2011.10.11 – 2011.12.12 közötti internetes, anonim közönségkutatás alapján készült. A kérdőívre a két hónap alatt összesen 252 válasz érkezett a szakmagyakorlók köréből. Az elemzést és értékelést Pásztor Erika Katalina DLA (epiteszforum.hu) végezte.

Összességében a megkérdezettek közel fele [45%] úgy érezte, hogy a kérdőív kérdéseire adott válaszokat hozzászólásával ki kell egészítenie. Ezek a kiegészítések tovább finomították a képet, amit a válaszok összegzése után kaptunk. A megkérdezettek elsöprő többsége szerint **szükség van főépítészekre**, a főépítési tevékenységnek nagyobb hangsúlyt, a főépítészeknek pedig nagyobb személyes felelősséget adna a település arculatának alakításában. A megkérdezettek kétharmada megváltoztatná a jelenlegi **összeférhetlenségi szabályozást**, jelentős többségük [88%] úgy véli, hogy főépítész csak az legyen, aki megfelel a szakmai kritériumoknak, és a tevékenység értékelését is szükségesnek tartja. Ugyanakkor a főépítési munka ellenőrzését tekintve már megosztottak a vélemények. A válaszadók 54%-a nem támogatja, hogy a főépítészek hierarchikus rendszerbe szerveződjenek, és 52%-uk véli úgy, hogy a főépítésznek legyen vétőjoga az új épületek engedélyezési eljárása során. Tehát amiben majdnem mindenki egyetért az az, hogy **szükség van a szakmai kritériumok alapján kiválasztott főépítészekre, és tevékenységüket értékelni kell.**

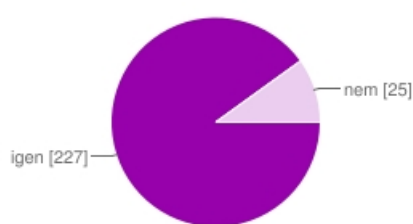
A szabadsoros véleményekben két dolgot emeltek ki. Az egyik a főépítészek politikától, üzlettől (és építési hatóságtól) is **független szakmaiságának biztosítása**, valamint az **összeférhetlenség**

szabályainak tisztázása. Összességében a válaszadók szemében az ideális főépítész egy *superman*, legalábbis ilyen tulajdonságokat, tudást és hatást vár el tőle a szakma: legyen egyszerre képzett urbanista, karizmatikus építész tervező, legyen csapatjátékos, ne szóljon bele a területére mások által tervezett épületek esztétikai kialakításába, legyen független a helyi politikai és üzleti érdekektől, de legyen jóban ezek képviselőivel, legyen minél több jogköre, s amikor kell, legyen bátorsága és joga felülbírálni az előírásokat, de ítéljen mindig objektív szakmai szempontok szerint és maga ne tervezzen az adott területre.

A főépítész kívánatos kompetenciáiról megoszlanak a vélemények, ami azt jelzi, hogy ezek nem pontosan tisztázottak, illetve vitás kérdések a szakmán belül. Ez a korrekt szakmai kritériumrendszer - ami alapján főépítész lehet valaki - bizonytalanságát is előrevetíti, ez pedig további kérdéseket vet fel a főépítész képzéssel illetve utánpótlással kapcsolatban. Hovatovább nyitva hagyja azt a kérdést, hogy a főépítészeti munka eredményeit hogyan, milyen kritériumok mentén, milyen módszerekkel lehet értékelni, amit egyébként a válaszadók jelentős része [87%] igencsak kívánatosnak tart.

A feleletválasztós kérdések értékelése

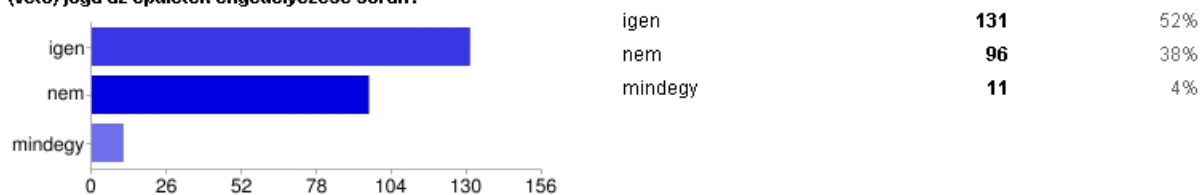
Szükség van főépítészekre egyáltalán?

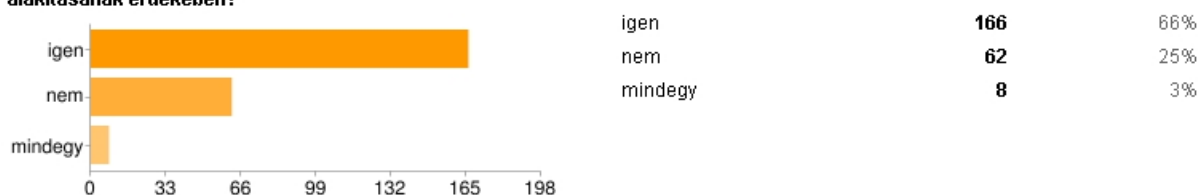
igen	227	90%
nem	25	10%

252 válaszadóból 227 szerint, vagyis 90%-uk szerint szükség van főépítészekre. A kérdőív további főépítészekre vonatkozó kérdéseit csak azoknak kellett kitölteniük, akik erre a kérdésre igennel válaszoltak.

A főépítésszek jogai, hatáskörük, munkájuk ellenőrzése... - Szükség van-e arra, hogy a települési főépítésznek legyen egyetértési (vétő) joga az épületek engedélyezése során?

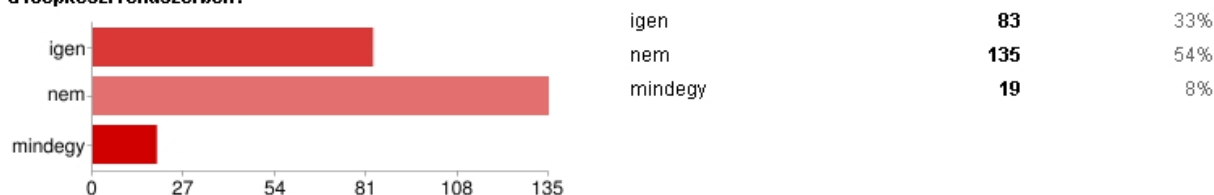

A főépítésszek jogai, hatáskörük, munkájuk ellenőrzése... - Adna-e további szerepet és hatáskört a főépítészeknek a településkép alakításának érdekében?

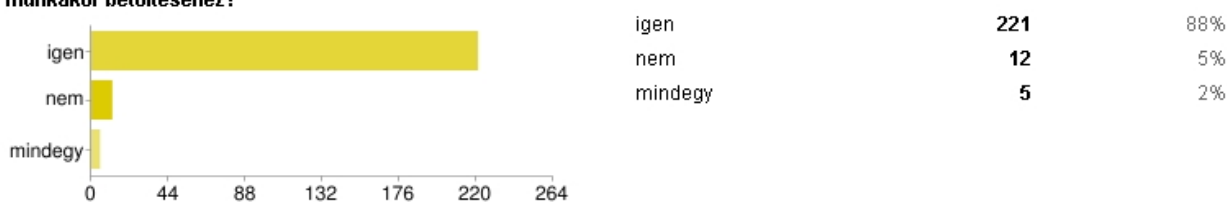
Arra a kérdésre, hogy egy adott település főépítészének legyen-e egyetértési joga az épületek engedélyeztetési eljárása során, a válaszadók 52%-a válaszolt igennel, ugyanakkor ennél sokkal magasabb arányban [66%] gondolják úgy, hogy a főépítésznek több hatáskört kell adni, a településkép alakításában.

A főépítésszek jogai, hatáskörük, munkájuk ellenőrzése... - Indokoltnak tartja-e, hogy alá- és fölérendeltségi viszonyok alakuljanak ki a főépítészeti rendszerben?

A megkérdezettek többsége [54%] nem tartja indokoltnak, hogy a főépítészeti rendszerben alá- és fölérendeltségi viszonyok jöjjenek létre, míg harmaduk fontosnak tartaná a rendszer hierarchikus felépítését.

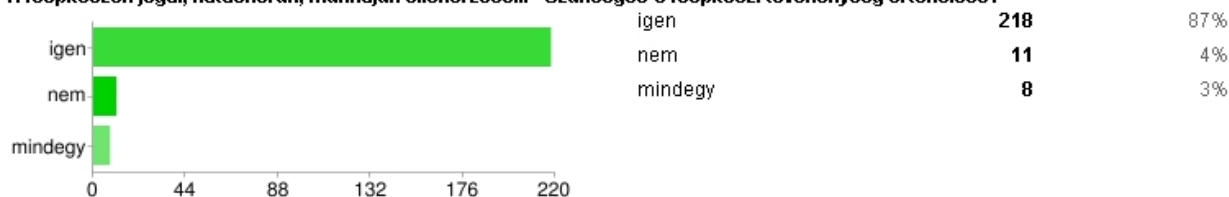
A főépítésszek jogai, hatáskörük, munkájuk ellenőrzése... - Szükségesnek látja-e szakmai kritériumok teljesítését a főépítészeti munkakör betöltéséhez?

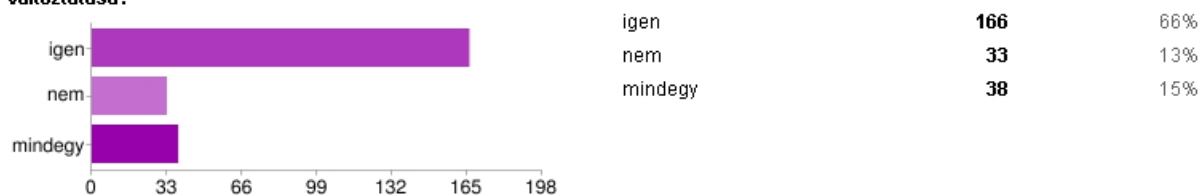
A válaszadók nagy többsége [88%] fontosnak tartja, hogy a főépítészeti munkakör betöltését szakmai

kritériumok teljesítéséhez kössék.

A főépítések jogai, hatáskörük, munkájuk ellenőrzése... - Szükséges-e főépítési tevékenység értékelése?

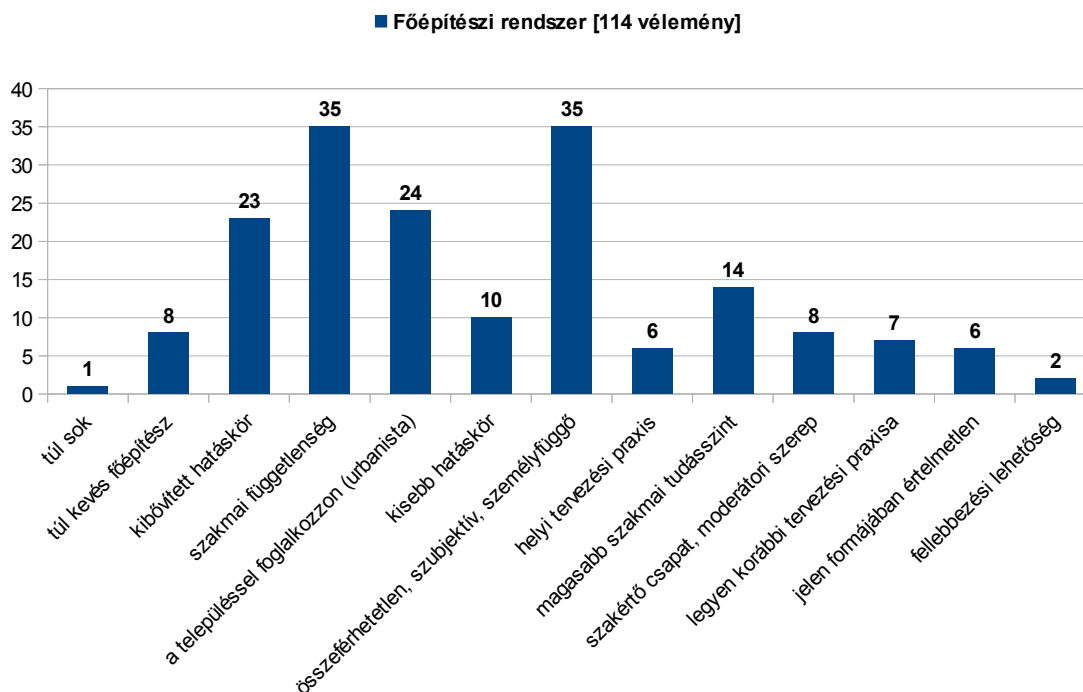

A főépítések jogai, hatáskörük, munkájuk ellenőrzése... - Szükséges-e a főépítések összeférhetlenségi szabályainak változtatása?

A válaszadók jelentős többsége [87%] szerint fontos a főépítési tevékenység értékelése és fontos az is [66% szerint], hogy változtassanak a jelenlegi összeférhetlenségi szabályozáson.

Szabadsoros hozzászólások értékelése [114 vélemény]

ábra 1. A főépítési rendszerről beérkező, 114 szabadsoros vélemény tematikus csoportosítása

Az alábbiakban azokat a megjegyzéseket összegezzük, amelyeket a kérdőívet kitöltők a főépítész rendszerrel kapcsolatos kérdéssor utáni szabad soros rovatba írtak. A 252 válaszadó 114 hozzászólása [45%] árnyalja a képet, és láthatóan **máshová helyezi a hangsúlyt** a főépítész munka megítélését illetően. Szembetűnő, hogy míg a feleletválasztós kérdésekben nem esett szó a főépítész politikai, hatósági, illetve jogi függőségéről és az ebből származó problémákról, itt ezt 35-en [31%] nehezményezték, hangsúlyozva a **szakmai függetlenség** fontosságát. Ugyanennyien szóvá tették, hogy a főépítész munka személyfüggő, „*a jó főépítész sokat segíthet a településképzés helyes alakításában, míg a rossz sokat árthat*”, viszont úgy vélik, hogy a helyes és helytelen meghatározása szubjektív ítéleteken alapul, és nem támogatják, hogy az adott főépítész azon a területen, ahol dolgozik, tervezési megbízást vállaljon, a főépítész munkával ezt összeférhetetlennek ítélik meg.

24-en említették [20%], hogy tapasztalataik szerint sokszor szereptévesztésben vannak a főépítészek, nem mások terveinek saját ízlésük szerinti áttervezésével, hanem az egész település harmonikus alakításával kellene foglalkozniuk. 8 hozzászólásban [7%] megfogalmazódott, hogy szakértői csapatnak (főmérnökkel, főkertésszel és projekt menedzserrel kibővítve) kellene a települések arculatával, hosszú távú fejlesztésével foglalkoznia. A hozzászólók egyötöde szerint a főépítésznek kibővített hatáskört kellene adni, a nagyobb beavatkozások tekintetében mindenképpen. Ugyanakkor 10-en [~9%] arra hívták fel a figyelmet, hogy a jelenlegi, meglehetősen sok szubjektivitással átszótt rendszerben nem szabad a főépítésznek sokkal több jogkört adni, mert az óhatatlanul visszaélésekre is lehetőséget ad.

14 vélemény [12%] szerint kívánatos a jelenleginél magasabb szakmai tudásszint. A szakmai tudás és gyakorlat megítélésében a hozzászólók jól érzékelhetően háromféle kívánatos kompetencia-modell között oszlanak meg. A legtöbben úgy vélik, hogy a főépítésznek elsősorban a településsel (és nem az épületekkel) kell foglalkoznia [20%], számukra a várostervezői tudás és tapasztalat a fontos. A másik csoport szerint a főépítész egyben a település fő építésze is, s így kiváló, karakteres építész tervezőként hosszú távon általános kulturális célokat kell képviselnie. Ők az építész tervezői kvalitásokat hangsúlyozzák. 7 hozzászóló [6%] külön ki is emelte, hogy a főépítésznek legyen korábbi tervezői múltja. 6 hozzászóló [5%] szerint a főépítész tevékenység mellett fontos az aktív tervezői munka, akár azon a területen is, ahol az illető főépítész. A harmadik csoportba tartoznak azok, akik úgy vélik, hogy egyfajta hibrid főépítész rendszerrel kell kialakítani, s a főépítész mellett főmérnökkel, főkertésszel, projekt menedzserrel kiegészített csapat foglalkozzon a település alakításával, fejlesztésével [7%]. A hierarchikus főépítész rendszerrel csak 2-en támogatták, és 6-an

vélekedtek [5%] úgy, hogy a főépítési rendszer jelen formájában értelmetlen és alapjaiban újra kellene gondolni.

Az elemző észrevételei

A kérdőív főépítészekre vonatkozó kérdéseire adott válaszok és a hozzászólások azt mutatják, hogy az épített környezet alakítását illetően a főépítészre vetített kép meglehetősen **idealizált**. A szakma kitartóan őrzi ezt az ideát, annak ellenére, hogy a rendszer nem volt képes sem megszerezni, sem megtartani a politikai és gazdasági nyomástól való szakmai függetlenségét. A hétköznapi praxis és a hozzászólásokból is feltörő *kívánságlista* közötti szakadék jelzi, hogy mindez a szakmát *láthatóan erodálja*. Ezt a távolságot elvileg többféleképpen át lehet hidalni, többféle forgatókönyv is elképzelhető a főépítési rendszer elvi alapjainak tisztázására.

A véleményekből úgy tűnik, hogy az egyik út indulhat például egyfajta **menedzser-szemléletű, pragmatikus megközelítésből**, amelyben szakértői csapat alakítja, fejleszti a települések jelenét és jövőjét. Ebben az esetben az egyéni, személyes felelősség értelemszerűen eltűnik, feloldódik, és minden döntés egy csapathoz rendelődik. A másik út a **dedikált és kiemelt személyes felelősségről** szól, annak minden előnyével és hátrányával együtt, amely viszont csak **karizmatikus, elhivatott személyiségekre** tud épkezni.

A főépítési rendszer elvi alapjait másik irányból meghatározó kérdés az, hogy **a rendszert ki finanszírozza**, milyen forrásokból tudja magát fenntartani. Figyelembe kell azt is venni, hogy a főépítész mint közszolgálati funkció nagyrészt olyan, a jelenben fel nem ismert, látens értékek képviselőjét jelenti, amelyek az általános társadalmi értékrendszerben nem (vagy alig) jelennek meg. A település arculatának megőrzése és szakszerű fejlesztése nem épült be az egyes települések által elfogadott és magas prioritású értékek közé. Az államilag fenntartott főépítési rendszer tehát adott esetben „útban” van az egyes önkormányzatoknál, akadályozza a helyi rövid távú politikai és gazdasági érdekek érvényesülését, ezáltal mindent el is követnek a *főépítész, mint akadályozó tényező* gyengítése érdekében.

Ideális esetben a településeknek maguknak kellene felismerniük az *egységes és rendezett településképből* visszanyerhető hosszú távú előnyöket, az ebben rejlő értékeket. A cél tehát az, hogy *maguk akarjanak* alkalmazni szakmai tekintélyt és/vagy szakértői csapatot, *saját felismert érdekükben*. A főépítési rendszer kulcsa az, hogy a főépítész illetve a főépítési rendszer mekkora

meggyőző erővel tud *befolyást gyakorolni* az egyes közösségek értékszemplélettere, tud-e láthatóan hatni egy településképre, tud-e eredményeket felmutatni és ezeket tudja-e megfelelően, széles körben kommunikálni. **Ez egyébként teljes mértékben összevág az építész, városépítész, tájépítész szakma érdekével is.**

Így ha a lehetséges forgatókönyvekre térünk vissza, akkor mindebből az következik, hogy pillanatnyilag a karizmatikus, személyes felelősséget vállaló, példát mutató főépítészeknek nagyobb esélyük van arra, hogy változást érjenek el. A menedzser szemléletű főépítész rendszer a felelősségvárító politikai, gazdasági és társadalmi környezetben, amelynek inherens része a korrupció és a nepotizmus – valószínűleg megoszthatóbb, kijátszhatóbb, sérülékenyebb és így nehezebben fog tudni gyors és lát(tat)ható eredményeket felmutatni. Egy ilyen csapat egy érettebb és tudatosabb, magasabb önkontrollal rendelkező közösség, illetve közösség-irányítási rendszer esetében igazán jó választás.

A közigazgatási rendszer felülről történő átalakítása tulajdonképpen lényegi változást nem hoz, még akkor sem, ha ez esetleg nem további bürokrácia növelő, hatalom konzerváló céllal születik is meg. Ha a top-down struktúrák „közjó” rendelkezései előrébb járnak, mint amit az emberek maguk képesek felismerni, mint értéket, akkor az emberek fejében ezek kerékkötőként, kicselezendő akadályként jelennek meg. A közjó eszméje tehát egy csapda, amely csak arra jó, hogy konzerválja azt a kumulatív káoszt, amelyet a szabályozás kijátszása és a kiskapuk betömésére szolgáló újabb és újabb szabályok generálnak.

Mindezzel párhuzamosan megfigyelhető – vidéki városokban is – a településképet és építészeti értékeket védő, helyi civil mozgalmak erősödése. S bár a civileket gyakran használják föl a különféle politikai, gazdasági erők saját céljaikra, a civil település- és értékvédelem adott esetben értékes partnere lehetne a főépítész rendszernek, amely ma a mindenkor hatalmi hálózatok alá rendelt. A feladat tehát a főépítész rendszer függetlenségét biztosító szabályozási és finanszírozási rendszer kialakítása és új szövetségesek keresése, olyan struktúra és stratégia kitalálása, amely a négyévenként cserélődő hatalmi érdekektől függetlenül képes az adott település hosszú távú érdekeit képviselni, kommunikálni, terveket készíteni és azt következetesen megvalósítani. Ebben óriási szerepe lenne a helyi értékek iránti tudatos nevelésnek, olyan iskolai programoknak (mint amelyet pl. **Beleznay Éva** is szervezett), s amelyek középtávon (10-15 év) alatt a főépítészek mögé komoly társadalmi bázist – szövetségeseket (!) – tudnak nevelni.

Részletes vélemények

1. Túl sok a főépítész.
2. Szerintem a főépítésznek kellene lennie a műszaki osztály vezetőjének. És jogot kéne kapnia arra, hogy eltérést engedélyezzen az előírásoktól.
3. Bár célja jogszabályilag szabályozott, ennek ellenére sokan fődízájner-nek érzik tőle magukat (emiatt nem szabad ebben hatáskört adni nekik), ehelyett szakmai tanácsnak kell alakulnia (legalább megyei szinten), ja és minden tisztelem, de ők nem építészek (nem annak szerződnek). A főépítészek feladata nem az egyes épületek esztétikai kialakításának „egyengetése”, hanem a várostervezési, városfejlesztési koncepció kialakítása és nyomon követése, saját várostervező csapata kellene, hogy legyen. Németül „Stadtarchitekt”. Jelenlegi formájában értelmetlen.
4. Általában szereptévesztésben vannak a főépítészek - tisztelet a kivételnek. Etikátlannak tartom, hogy a főépítészek munkaszerzési lehetőségnek tekintik pozíciójukat és ezt maximálisan ki is használják. Elvi megoldások és döntések előkészítésén túl az egyedi esetekben jóval kisebb hatáskört bíznék rájuk. Ha a településfejlesztés koncepcionális kialakításában pályázati rendszer segítségével születnének meg a döntéseket előkészítő, megalapozó tanulmányok, majd a szerkezeti terveket egy szakértő zsűri - ekkor már nem építészeti, hanem kizárólag szabályozás-technikai szempontból véleményezné, bírálná - akkor a főépítész szerepe arra korlátozódna, amire véleményem szerint a feladatkör egyedül szükséges lehet, tudniillik, hogy a település gazdáinak átfogó szakmai segítséget nyújtson a fejlesztési folyamatok elindításában. Nem azok megvalósításában vagy megtervezésében, hanem indításában.
5. A főépítésszel, mint intézménnyel nincsen probléma, igazából az egyes települések műszaki osztályain még általában a főépítész nevez meg nem pusztán jogszabályi és nem pusztán OTÉK szempontokat. A főépítészeknek azonban véleményem szerint sokkal szigorúbb módon nem szabadna szakmát gyakorolni abban a környezetben, ahol főépítészek, ezzel kapcsolatban rendkívül sok a negatív tapasztalat, nem fehér foltként jelenik meg számukra a település, hanem pont, hogy munkaszerzési lehetőségként. Ezen felül a főépítészeket nemzetközi színvonalon kéne képezni, mert általában nagyon elavult nézeteik vannak a

- városfejlesztésről általában. Nemzetközi példák! Azt gondolom, hogy a szubjektív megnyilvánulási lehetőségeiket pedig korlátozni kéne, és ezt inkább etikai/erkölcsi vétségnek érzem, semmint OTÉK-nak való megfeleléssel védekezni ez ellen. Nem jogszabályokban kéne bízni, hanem az embereket kéne képezni és bennük bízni.
6. Testületi rendszerekre, nem egyéneken alapuló, netán esztétikai értékképviselőre, hatalomra van szükség. Egyértelműsíteni kellene, hogy főépítész saját területén ne végezhesen tervezési tevékenységet... ne legyenek kiskapuk.
  7. A politikai függőség megszüntetése célszerű lenne, a településképet nem a képviselők gazdasági érdekei határoznák meg.
  8. A szabályozásban legyen nagyobb hatásköre, ne az egyedi esetekben (mert ebből megint csak korrupció lesz). Akár jól is működhetne. Főépítész hivatalt betöltő személy ne vezethessen saját praxist az általa felügyelt városokban, a hozzá tartozó településeken.
  9. A főépítésznek sokkal inkább egy pártatlan mediátornak kellene lennie a különböző stakeholderok között. (Nem is feltétlen építésznek.) Függetlenné kellene tenni őket a helyi politikától.
  10. Jelenleg nagyon nehéz általános városfejlesztési információkat szerezni a főépítészekről.
  11. Szerintem, teljes mértékben meg kellene szüntetni, hogy a főépítészek a saját területükön tervezhessenek; illetve (nem hivatalosan) munkát osszanak le.
  12. A közigazgatáshoz hasonlóan, tagadhatatlanul és köztudottan korrump, még ha ez nem is közvetlen korrupciót jelent, hanem „csak” a szokásos uram-bátyám mutyizást, mely gyakran szó nélkül szolgálja ki a helyi, vagy központi, felsőbb érdekeket. A főépítészeti intézmény több esetben szakmailag nagyon gyenge. TISZTELET A KIVÉTELNEK!!! Jogkörének bővítésére csak akkor van szükség, ha teljesen objektíven és magas szinten tud működni, jelenlegi helyzetben csak további önkényeket eredményezne.
  13. A főépítészeti rendszer ma politikai függési rendszer, nagyon korlátozott jogkörökkel. Azok a főépítészek tudnak bátrabbak és egyszersmind hatékonyabbak lenni, akik nem az adott

településbe beágyazódva élnek és dolgoznak, és családtagjaik sem függenek a helyi politikai hatalom jóindulatától. Ezen túlmenően a főépítész mellett legalább egy (tájépítész végzettségű) főkertész, egy (építőmérnök végzettségű) főmérnök és egy (közgazdász végzettségű) projektmenedzser alkothat olyan ütöképes csapatot, amely teljesíteni tudja a rendszertől elvárt vélemény nyilvánítási (tervtanácsi), pályázatlebonyolítási, projektberuházás ellenőrzési, közterületi, zöldfelületi rendszertervi, kívánalmakat. Ez nem egy egyszemélyes főépítész feladat, hanem egy csapatmunkát feltételez, ráadásul a politikai döntéshozástól (egzisztenciális függéstől) a mai állapotoknál sokkal jobban megtisztítva, mellé- és nem alárendelve a (laikus) döntéshozóknak. Az ország anyagi helyzete nem teszi lehetővé, hogy minden településen működjön egy ilyen csoport, de minimum kistérségi szinten ezt be kell vezetni.

14. Az eddigi tapasztalataim alapján szükséges lenne olyan FÜGGETLEN főépítészekre, akik friss fejjel, friss gondolatokkal és épelméjűen foglalkoznak a hatáskörük alá tartozó területtel. A legtöbben viszont, természetesen tisztelet a kivételeknek, egy fajta báb szerepkörben vannak, az önkényeskedő polgármesterek, befektetői körök alatt. Ha teljesen külön, független SZAKMA lehetne ez, akkor több értelme lehetne, és mi építészek is jobban el tudnánk fogadni a véleményeket, kritikákat adott esetben.
15. „Nagyon szubjektív a dolog, gyakran munkaszerzési célú véleményekkel. Kedvenc főépítész (és tervtanácsi) mondataim: „ilyen munkát nem szabad elvállalni”, „miért használja ki a beépítési lehetőségeket, miért nem tanúsít önmérsékletet”... Miért nem a szabályokat alakítjuk úgy?
16. A főépítész feladatkörének ellátására szükség van, de másképp. Egy személyhez kötődő felelősség helyett szakértő teamet!
17. „A FŐÉPÍTÉSZ” helyett egy, a települést jól ismerő, és az előírások rendszerében is eligazodni képes, több szakterületet felölelő (várostervező, építész, tájépítész, környezetmérnök, közlekedésmérnök, műemlékes) „FŐÉPÍTÉSZETI – FŐMÉRNÖKI - ÉPÍTÉS-ENGEDÉLYEZÉSI IRODA” szakértő(!) csapata sokkal hatékonyabban tudná a település érdekeit szolgáló döntéseket meghozni. Ehhez természetesen nagyobb hatáskört is kellene biztosítani az iroda számára. Ennek alapfeltétele, hogy az OTÉK, a helyi szabályozási tervek, kevesebb, csak a valóban szükséges kérdéseket rögzítsék. A többi

részletkérdésben, amelyek az esetek többségében minden egyes telekre vonatkoztatva eltérőek, a szakértő team dönthessen a település és természetesen a közvetlenül érintettek (szomszédok) érdekeinek figyelembevételével. Ebben a rendszerben a tervtanácsokra nem lenne szükség, hiszen azok ma gyakran félreértelmezett feladata helyett (pl. építészeti stílusok megítélése, rangsorolása) a településkép, a település működésének hatékony alakulása sokkal inkább szolgálja a közérdeket. Ezt szakemberek közös, átgondolt munkája jobban képes biztosítani, mint akár az ország legjobb építészei által 20 perc alatt kialakított vélemény.

18. Fontos, hogy olyan főépítészek felügyeljék városainkat, falvainkat, akik a tervezés területén jártasak, karizmatikusak és jó képességűek. A saját településen való tervezést életszerűen kellene szabályozni (ma mindig lehet találni valakit, aki aláírja a terveket). Egyfelől fontos, hogy a főépítész épületekben is letegye a névjegyét a településen, másrésztől ne tekintesse saját hitbizományának az adott településen végzendő összes tervezési feladatot (különleges esetek természetesen lehetnek).
19. A rendszer a jogszabályi előírás ellenére kiépületlen, nagyon sok helyen nincs főépítész. Ők azok akiknek a legfontosabb szerepe lehetne a települések fejlesztésében, az építészeti arculat alakításánál. Kevesen vannak, sokan nem értenek a településfejlesztés, sőt inkább a településrendezés folyamataihoz, nem kezdeményezők. Túlzott a politikai befolyásoltság a szakmaival szemben, ezen mindenképpen csökkenteni kellene. Fontos lenne a munkáját segítő helyi szakemberek hálózatának kialakítására. Nem csak helyi építészeti, hanem akár településrendezési, fejlesztési tervtanácsi is lehetne.
20. A rendszer hibája, hogy a „politikailag” választott polgármester a főnöke, nem a szakmai kollégium. Így, ha állásban akar maradni, kénytelen kiszolgálni és nem segíteni a politikust.
21. Indokoltnak tartja-e, hogy alá- és fölérendeltségi viszonyok alakuljanak ki a főépítész rendszerben? Ezt nem tudom mit jelent. Szükséges-e a főépítészek összeférhetlenségi szabályainak változtatása? Nem tudom, ma ez mit jelent, mi a jelenlegi szabályozás, az adott településen szerintem a főépítész is tervezhetne (különben csak a nem tervező, azaz egyébként munkát nem kapó építész menne főépítésznek).
22. Nem biztos, hogy szerencsés ha egy főépítész olyan hatalmat kap, amivel egy település

arculatát teljesen a saját elképzelése szerint alakítja.

23. A főépítési rendszer újragondolása szükséges. Lásd Bodonyi Csaba „A főépítészség 12 pontja c. vitaanyagát!!
24. Meglepő módon, a kormányzat közigazgatási átalakítási elképzeléseinek főépítészeket érintő részeit kimondottan perspektivikusnak érzem - már amennyiben véglegesek voltak a járási átalakítással kapcsolatos információim (járási és települési főépítészek és az önkormányzatoktól elválasztott építéshatóságok).
25. Tagozati vélemény: a főépítész önmagában nem ütőképes, csak abban az esetben, ha a települési politikai irányítástól egzisztenciálisan függetlenül, tájépítész végzettségű főkertész, településmérnök vagy építőmérnök végzettségű főmérnök és közgazdász végzettségű pályázati projektmenedzser csapatban - mellérendelt viszonyban végzi munkáját. Jelenleg a főépítészeknek közvetett, áttételes a hatása a város alakulására, egyes épületekre, inkább tanácsadói mint döntéshozói szerepük van. Szükség lenne a laikus, politikusi, primer gazdasági érdekekkel szemben a szakmai álláspont markáns képviselőjére a beruházások, a városfejlesztés és az építésügy rendszerében. Ellenben korlátlan túlhatalom, személyeskedő attitűdöt lehetővé tevő jogszabályi környezet káros lenne a főépítési hivatásnak. Elképzelésem szerint a jó rendszer operatív-, szervező-, katalizáló-, szintetizáló feladatokat ellátó főépítészből és konkrét épületek, tervek esetén tanácsadó szakmai testületből (~tervtanács) áll.
26. Kizárólag magasan kvalifikált, valós építész szakmai tapasztalattal rendelkező szakember lehessen főépítész. 4-5-10 éves koncepció-s pályázati anyaggal lehessen elnyerni a posztot. Ezt a tervet kérjék is számon, mondjuk egy kamarai bizottság. A városvezetéstől független ember lenne a legtökéletesebb.
27. Kérdés, hogy ki értékeli ... Én vagy egy civil közösség, vagy a polgármester, vagy a képviselő testület, esetleg valamely BME professzor? A papír alapú, és eltöltött években definiálható kompetencia nem azonos a szakmai, emberi alkalmassággal. A mi városunk főépítésze rövid kihagyással sok-sok éve ugyanaz a személy pl. Ha egy városról egy BME-s professzor véleménye az, hogy „disjointed incrementalism” - amit az adott várostól távol általában budapesti előadásain hangoztat, talán el kellene gondolkodni a több évtizedes

gyakorlaton - ami ugye igazolható. Hiszen a disjointed (szétesett – aszerk.) meg az incrementalism (járulékos, sokszor nem előre megtervezett, kisebb változásokra alapozott projekt fejlesztés – aszerk.) is, ami itt van nekünk, mint referencia nem egy-két év eredménye, hanem lassan több évtizedé. Nem vagyok biztos abban, hogy amit professzor úr Budapesten elmond, azt helyi közösségi bírálaton is bevállalná :-). Azt hiszem professzor úrnak igaza van, de ez csak személyes vélemény. És egyelőre nem én vagyok az értékelő. :-)

28. Kevés dolgom volt velük. Eddigi praxisom során nem talákoztam olyan esettel, amikor a főépítész érdemben javított volna a tervezési minőségen. A főépítési státusz indokolatlan előnyökre és gyakran nyílt vagy burkolt munkaszerzésre ad lehetőséget.
29. Siralmas. Nagyon kevés a becsületes, hozzáértő főépítész. Nagyvárosokban sokszor a politikusok lábtörlői. Alulfizetettek, ezért nem lehet önálló véleményük és korrupcióval kell kiegészítsék jövedelmüket. A rövidlátó és kapzsi fejlesztési igények adminisztrátorává degradálódtak. Kisebb településeken nem kötelező főépítészt alkalmazni, ezért a helyi döntéshozók nem is forszírozzák kinevezését, „nehogy már ne a polgármester asszonyság/uraság döntsön az iskola színéről, közpark tervéről, bölcsőde tervéről, kilátó magasságáról, lánnya házáról, haver hegytetői halastaváról, másik haver kültekli lakóparkjáról stb...”
30. A helyzet az, hogy a főépítészek megítélése és szükségessége rendkívül személyfüggő. A jó főépítész sokat segíthet a településkép helyes alakításában, míg a rossz sokat árthat. Ugyanígy a jó főépítész a tervezés minőségét támogathatja, a színvonal alatti épületek létrejöttét akadályozhatja, de ugyanakkor a rossz főépítész felvirágoztathatja a közhelyes építészetet, és akár elűzheti, ellehetetlenítheti a nívós építészetet. Van ilyen tapasztalatunk. Ezért véleményem szerint a jelen állapotban a főépítési hatáskör jelentős növelése öngól volna az építész társadalom számára, míg a főépítészek hiánya konzerválja a szakma alacsony presztízsét.
31. A főépítési rendszer kiteljesedéséhez/kiteljesítéséhez nemcsak jogszabályok, de kormányzati akarat és anyagi feltételek megteremtése is kell. Az átalakuló önkormányzati/kormányzati rendszerben az önkormányzatoknak még nagyobb szükségük lesz a főépítészekre, s ennek anyagi feltételeit a kormánynak kell megteremtenie. Továbbá igen fontos az állami és az önkormányzati főépítészek közös érdekvédelme,

együttműködése.

32. Nem főépítészekre van szükség, hanem olyan városfejlesztési társaságokra, amelyek megfelelően menedzselik a fejlesztések komplex rendszerét. Megtévesztő a főépítészmegnevezés, mert minden politikus azt hiszi, hogy oda olyan ember kell, aki szépészkedik. Ezért építőművészeket választanak abba a székbe, ahova egy komplex gondolkodású urbanistára lenne szükség. A legtöbbször az a kellemetlen, hogy hozzá nem értő főépítészeket előbb meg kell tanítani a szakmára, hogy egyáltalán értse, hogy mit csinál egy várostervező, illetve értelmetlen előterjesztéseket ír, amivel megzavarja a döntéshozókat, nem a lényegről beszél, lefagy a girlandok és a formák opponálásának szintjére. A városfejlesztés rendszerelvű gondolkodást igényel, a csupán esztétizáló főépítészek nem alkalmasak ezek menedzsmentjére.
33. A főépítész a saját településén tervezési feladatot ne láthasson el. 40 éves kor alatt, kellő szélességű referenciák nélkül nincs főépítész. Ha meg főépítész lett, felejtse el a hivatásgyakorlás tervezési, vállalkozási részét. *Aquila non captat muscas.* (Egyéb funkciókat is csak az összeférhetetlenség átgondolásával vállalhasson.) Az a gyermeteg érvelés, hogy folyamatos szakmagyakorlás nélkül elvész a főépítész tudásának aktualitása, csak a szennyes környezettel igazolható. De nemcsak a hatástalan városrendezési tervek megrendelőjeként, hanem a beruházások, városfejlesztés, várospolitiká stb. egyik - tudásával arányos, meghatározó - informális és formális szereplőjeként.
34. A főépítész ma többnyire a polgármester csicskája, akit jellemzően nem szakmai kritériumok alapján választanak ki, és ezért szakmai legitimációja vajmi kevés. Jobb esetben olyan építész, akit a kontraszelekcióval jellemezhető munkához jutási esélyek taszítanak a hivatali munkába és ha szerencséje van a polgármesterével, tisztességes munkát is végezhet - hacsak a pozícióját nem munkaszerzésre használja, amire sok-sok példa ismert. Ez a helyzet még tovább fog romlani a polgármesterek túlhatalmának további erősítésével. Ameddig a főépítészt nem a gyakorló építészek delegálják, hanem a vicinális kiskirályok nevezik ki, addig életveszélyes komoly jogosítványokat adni a főépítészeknek.
35. Melyik településen látszik az áldásos szerepük!
36. A főépítészeknek fontos feladata lenne a tervtanácsok valós irányítása, az egységes

településkép kialakításának/megőrzésének képviselője (az építtető-beruházókkal, az építésszel és az építési hatósággal együttműködve, adott esetben velük szemben. A főépítész saját településen való tervezése nem összeférhető.

37. A főépítész településképi alakításban való szerepét nem az építésigazgatás, hanem az önkormányzat működése felé lenne hasznos bővíteni.
38. Az összeférhetlenségi szabályok, és az előírt szakmai kritériumok be nem tartásával van a probléma.
39. Sajnos a főépítész tevékenység egy új megélhetési forma. Jelenleg a főépítész a polgármester és a testület kiszolgáltatottja. Hazánkban nem alakult ki a településképiért felelős, hosszútávú önkormányzat/testületi gondolkodás. A pillanatnyi érdekek vezérik egy-egy település arculatának módosítását. A vizuális kultúra oktatása hiányzik. Az építész képzésben kellene kezdeni. Az egyéni szobrok tervezése helyett be kellene vezetni a meglévő megbecsülésére, értékelésére és újrahasználatára orientáló tervezést. Ekkor válna a magyar építészet részévé a műemlékvédelem is. Minden településen meg kellene határozni a település karakterét, azokat az építészeti elemeket, amiktől egy településnek saját arculata van, majd jó lenne eldöntenie a döntéshozóknak, milyen irányban akarják a településképet változtatni, ha egyáltalán akarják. Szerencsés lenne büszkének lenni arra, hogy Közép-Európában élünk, mert ilyen nincs több a Földön.
40. Jelen keretek között nem sok szava van. (Főleg az egyes épületek esetén, településfejlesztésbe nem látok bele.)
41. Kevés konkrét információ van, de: fontos lenne, hogy a ma tapasztalható színvonalatlan építészet helyett egy konszenzussal előre definiált minimum alatt „hivatalból” vétőzhető legyen a beruházás, ha egy főépítész ennél magasabbra tenné a mércét, én azt csak támogatnám.
42. Nincsenek túl jó tapasztalataim. A főépítészek jelentős része „kiskirályként” viselkedik, mintegy tulajdonának érezve a területet, és sokszor jelentősen befolyásolják, uralják a tervtanács munkáját, önkényes elképzeléseiket ráerőltetik a tervezőkre, építtetőkre - sok olyan esetben is, amikor ennek a szabályozásban semmilyen hivatkozási alapja sincs.

43. A főépítészt olyan pozícióba kell hozni, hogy SZAKMAI véleménye érvényesítése ne szenvedjen csorbát. E nélkül tevékenysége csak névleges...
44. Nincs rosszabb egy idióta és/vagy korrump főépítésznél... Ugyanakkor a településképet jobban meg kéne védeni, a szabályozási tervek általában igen alacsony szakmai színvonalúak. Igazi városépítészre lenne szükség, nem „megélhetési”, „betanított munkásokra”...
45. Semmit se tervezhessenek hatáskörükön kívül se.
46. A helyes válasz a fentiekre (mint mindenre): „az attól függ” (idézet Gábor László professzor úrtól). Akkor kell vétőjog a főépítésznek, ha ő a felelős a városképért. A településképalakításába csak úgy érdemes bevonni, ha előzetesen mondhatja el a véleményét az egyedi építési tervekről, hiszen a építési szabályzattal csak általános szabályok alkothatók, a konkrét helyhez kötődő, az „illeszkedés” követelményeit kielégítő megoldások mindig egyediek. Ha ilyen szintű beleszólása van, akkor építész végzettségűnek is kell lennie. Ha nem, akkor inkább településtervezőnek. Addig, amíg a Budapestre alkalmazhatatlan OTÉK és az annak és önmagának is ellentmondó BVKSZ előírások vannak hatályban, ne reméljünk sokat. Próbált volna báró Podmaniczky a jelenlegi építménymagasság számítással és előkert szabályokkal Andrassy utat építeni! Az is kérdés, hogy a főépítész értékelésénél mit vesznek figyelembe? A hosszútávon átformálódó településképet, vagy a kibontakozásukban gátolt sufni-tuningosok panaszait? Összeférhetlenségi szabályokra mindenképp szükség van, de a szakmagyakorlás lehetőségétől nem kellene elzárni a főépítészeket (sem), különben „elszállnak”, mint a miniszteriális (vagyis, mit is beszélék) urak és asszonyok.
47. Debrecenben a főépítész tervezi a stadiont és tervez még sok más olyan létesítményt, amely összeférhetetlen a pozíciójával!!! Hogyan engedhető meg ez???!!!
48. A tervezés fázisában kötelező legyen a főépítésszel egyeztetni. Minden engedélyköteles építkezést csak a főépítész jóváhagyás után lehessen jogerőre emelni. A főépítész foglalkozzon a rendezési tervekkel, ne a hatósági munkával.

49. A települések nem tudnak eltartani egy-egy főépítészt, így nincs állandó szakmai segítség az önkormányzati településrendezési, településkép formálási munkában. A járási rendszer felállításával járasonként is, ha nem társulási formában: akár településenként, kötelezően főépítészt kellene biztosítani a települések szabályozó munkájában - és az engedélyezésekkor is támpont, a települési igény jelenhetne meg a főépítész segítségével.
50. A főépítési munka sok település önkormányzati gondolkodásában az elhagyható pénzkidobás kategóriába tartozik, azt meg kéne változtatni - még ha erővel is.
51. A FŐÉPÍTÉSZI SZERVEZET ALÁ KELLENE BESOROLNI A JELENLEGI TERVTANÁCSI ELJÁRÁST, AMI ÍGY FELELŐS KAPCSOLATTÁ SZERVEZHETŐ.
1. A FELELŐS TERVEZŐ ÉS A FELELŐS FŐÉPÍTÉSZ MEGÁLLAPODÁSÁHOZ KELLENE KÖTNI AZ EGYES ÉPÍTÉSI FELADATOK ÉPÍTÉSI PROGRAMSZINTŰ PONTOS MEGHATÁROZÁSÁT, BELEÉRTVE A TERVEZÉSI PARAMÉTEREZÉST IS.
  2. VEGYÜK VÉGRE TUDOMÁSUL, HOGY MAGASAN KÉPZETT SZAKEMBEREK ALKALMASAK, KÉPESEK E FELADATOKRA, ÉS AZ ORSZÁGOS ELŐÍRÁSOK „ZSÁKBAN-TÁNCOLTATÁSA” TÚLZOTT, S EBBŐL KÖVETKEZŐEN KIZÁRJA AZ ERŐSEN VÁLTOZÓ KONKRÉT HELYI VISZONYOK ÉRTELMESES FIGYELEMBE VÉTELÉT.
52. Teljes mértékben kerékkötő, és bár az engedélyeztetési eljárások során nem szakhatóságként jár el, a kecskeméti építési hatóság mégis úgy veszi figyelembe a véleményét mintha szakhatóság lenne, mintha vétó joga volna! Jogszabályoknak teljesen megfelelő épületeket söpörnek le az asztról az egyik főépítési ülésen, majd majdnem ugyanazt a tervet egy másik alkalommal más összetételű tervtanács támogatja. Kiszámíthatatlan működésű, önkényes szervezet, az engedélyeztetési folyamatokat nagyban gátolja és elhúzza!
53. Igazából igent mondok a főépítész szükségességére, de árnyalt válaszokat a pontozással nem lehet adni. Részletesebben az első kérdésre: talán lehet vétójoga, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy sok esetben nem az épület, hanem a tervező elbírálása történik meg. Azaz: a vétójog erős jog, sajnos amire ebben az esetben épülne, az pedig szubjektív: tetszik, vagy nem tetszik. Az is igaz, hogy rengeteg, jó ízléssel vállalhatatlan „szabályos” épületet lehetne kivezetni ezzel az intézménnyel a rendszerből. A második kérdésre: ha a főépítész

szakmagyakorló, szakmánk elismert tagja lenne minden településen, akkor lehetne. Jellemzően azonban gyakorlatlan teoretikusokkal van tele a rendszer, borzalmas eredményekkel. Lásd korábbi hölgy fővárosi főépítészként: soha, semmit nem tervezett, tán még büszke is erre... Ilyen „tudású” embereket feltételezve a válasz egyértelmű nem! A harmadik kérdés: nem, bürokrácianövelő, és ami papíron logikus: azaz nagyobb rangú főépítész felülvizsgálhassa tapasztalatlanabb kollégája döntését, az a valóságban nincs meg, hisz lehet hogy a gyakorlatlanabb ül a tájékozottabb nyakán! A negyedik kérdés: igen. Az ötödik kérdés: igen, leválthatónak kell lennie! A hatodik kérdés: nem tudom, nem ismerem.

54. A főépítész súlytalan. Legyen súlya a szavának, de ne legyen korrumpálható.
55. Ha komolyabb hatáskört adnak a főépítészeknek az engedélyezési eljárás során, akkor többre fog kerülni és hosszabb lesz az engedélyeztetés. Ebben az esetben a korrupció lehetőségét is ki kell zárni. A főépítész szerepét erősíteni kell, azonban nem látom, hogy hogyan lehet a pillanatnyi érdekek befolyását csökkenteni, ami nagyon szükséges egy város hosszú távú tervezésében. Nagyon fontos lenne, hogy a városokat energetikailag is vizsgáljuk. Szolgáltatások, épületek és munkába járás energia-tartalma alapján. Erre jelenleg nincsenek felkészülve a főépítészek. Ezt megfelelő módon pótolni kell. Ez a főépítész tevékenységének egyik kritériuma kellene, hogy legyen minél hamarabb.
56. A rendszer alapvetően jó (is) lehetne, de ez csak a főépítész személyén múlik. A főépítésznek a városkép jellegű épületekkel kellene foglalkoznia, és nem a tetőtér beépítésekkel (amire van példa).
57. Szükség van rá, de ügyelni kell, hogy a korrektség betartható legyen. Ha a ház megfelel az előírásoknak, ne legyen elutasítható, mert a főépítésznek nem tetszik. Elutasítását részletes indok kísérje.
58. A főépítész az önkormányzati rendszer fontos szakmai szereplője a településfejlesztés, a településkép alakítása, védelme érdekében. E szerepet sem az építéshatóság, sem a politika nem veheti át. Biztosítani kell a szakmai függetlenségét az előzőektől. A főépítész rendszer fejlesztése indokolt az ország egész területén, felértékelődik a szerepük az átalakított építésigazgatásban.

59. A rendszerváltás utáni helyi politikai analfabetizmus és inkompetencia és az ingatlanfejlesztő maffia áldozata lett. Jelen formájában értelemtelen. Néhány sikeres példa csak az üdítő, szerencsés kivételek közé sorolandó.
60. A helyi főépítészek véleményezési joga, eddig is jól működő rendszer volt a fizetett tervtanácsok álhozzáértő véleményeihez képest. Ha a szabályozás jó, a főépítész azt be tudja tartatni. Ennek a jogkörnek a továbbfejlesztése szükséges + a felelősség szabályozása. Olyan, hogy politikai felelősség nincs(!), főleg nem egy mérnöknel.
61. Feltétlenül szükséges lenne a rendszer teljes körű kialakítása, ám ennek kizárólag úgy van értelme, ha valóban képzett szakemberek töltik be ezt a szerepet. Ma ez nem így van, még városok esetében sem. A képzési rendszer fellazulásával együtt még a betöltött állásokban sem megfelelően képzett emberek dolgoznak.
62. A főépítészeket (és ezzel párhuzamosan az építésügyi hatóságokat) függetleníteni kellene az önkormányzatoktól, mentesíteni a közvetlen politikai beavatkozások és megkeresések lehetőségétől. Minőségi munka csak így várható el. Ezzel párhuzamosan a vétójogukat és a nagyobb beleszólási lehetőségüket az esztétikai kérdésekbe biztosítani kellene (az építészet hatóságának is, de nem ügyintézői, hanem „konzultatív-bizottsági” jelleggel, az irodavezető vezetésével), stb. A főépítész ellenőrizné, tervtanács és/vagy a főépítész elrendelné, egyszeri, a jogszabály megjelenése utáni általános felülvizsgálattal a meglévők esetében is (minden település összes kiemelt, védett részében, és minden nagyobb, fontosabb útvonala mentén, és folytatólagosan az újabbak engedélyezése esetében) pl. az eredeti homlokzati portálok visszaállítását régi épületek esetében, vagy stílusban megfelelő beépítését, a boltíves, stb. földszinti nyílászáró-rendszerek visszaépítési kötelezettségét a következő átalakításkor, a tulajdoni lapra felvezetett kötelezettséggént, stb.
63. A feltett kérdések már magukba foglalják a választ, túlzottan irányítottak. Főépítészre szükség van, de a jelenlegi szabályozása szakmailag alkalmatlan. A gyenge főépítész értelmetlen bürokratikus akadályt képez, a túlzottan „erős egyéniségű” pedig nem működhet megfelelő kontroll nélkül. Amíg a mai gyenge kamarai rendszer fennáll, addig nem várható a szakma önszabályozásának beindulása.
64. Komoly előminősítés alapján lehessen valaki főépítész, és legyen követelmény

meghatározott idejű tervezésben eltöltött időszak - igazolt munkákkal.

65. A főépítésznek lehessen vétó joga egy-egy engedélyezési eljárásban. Néhány önkormányzatban különféle nem legális eszközökkel ezt már biztosítják. Jó lenne, ha jogszabály is adna erre lehetőséget.
66. Ha valaki főépítész, akkor az adott megyében ne tervezhessen, így megoldható a visszaélések sorozata. (De, mint jogi szervet tagja se végezhesen tervezési, szakértési munkát.)
67. Főépítésznek ne csak építész végzettsége legyen, hanem településtervező is! (nem baj, ha BSC.) Minimum 5-7 éves szakmai gyakorlat után lehessen valaki főépítész. Szubjektív indokok alapján ne lehessen bírálni... Valamilyen szinten közelíteni kell a hatósági munkához a főépítészeket, mert előfordulhat, hogy a „főépítész által megálmodott”, kialakított elvtől nagyon eltérő épületeket hagynak jóvá az egyes területeken, ha a főépítész nem is látja azokat. Hisz csak a terület szabályozásáig terjed a „kompetenciája...”
68. Sajnos a főépítészi, mint az építéshatósági rendszer is politikai nyomás alatt van. Az önkormányzati képviselők, polgármester stb. mind-mind a beosztottjuknak vélik ezeket, sajnos minimális előképzettség nélkül olyan kérdéseket feszegetnek, melyeket át sem látnak. Mind a rendezési tervek elkészítésekor, mind pedig konkrét engedélyezési esetekben állást foglalnak, melyeket a szakmának ki kell szolgálni.
69. Főépítész az legyen, aki tervezői múlttal rendelkezik. É3-as főépítéssel is találkoztam. (Katasztrófa!) Ne hívjuk főépítésznek, hanem települési mérnöknek, mert azt a tévképzetet hordozza, hogy a főnöke a tervezőknek, holott a települési adottságok összehangolása a feladata.
70. Kiemelt beruházások (méret, hely, jelentőség) esetén szükségesnek, kisebb, egyszerűbb tervezési munkáknál szükségtelennek tartom. (Egyszerű üdülőbővítésnél, kis családi ház építésnél is küldtek már tovább az építésügyi előadók, pedig a szabályozásnak megfelelt a terv, és végül a főépítész sem tett érdemleges észrevételt, viszont vesztettünk vele kb. 2 hetet és egy csomó energiát...)

71. Fontos, hogy egy településen az épített környezet formál(ód)ása mögött legyen koncepció. Az is fontos lenne, hogy a koncepció végrehajtásához legyen kellő erő. Ez viszont sokszor személyfüggő, és egy rossz főépítész nagyobb kárt tehet, mintha nem lenne főépítész. Talán lehetőséget lehetne adni az adott területen tervező kollégáknak, hogy visszajelzést adjanak a helyben tapasztaltakról, pl. a Kamara felé...
72. Az építési hatósági engedélyek kiadásánál, illetve jóváhagyásánál a jogász végzettségű jegyzők, főjegyzők helyett a főépítész lenne az aláíró. A főépítészek kiválasztásánál egy fő szempont, hogy tervező tevékenységet nem folytathat, illetve közeli hozzátartozója a tevékenységi területén sem folytathatna tervezést.
73. Ha egy főépítésznek akkora hatalmat adnak, hogy az minden jogszabályon felüli, és annak a főépítésznek küldetéstudata, valamint a múltbéli tervei miatt büntudata is van, esetleg irigy is, akkor az igen csak megkeseríti az engedélyt kérők életét. (Lásd: Kecskemét)
74. Gondosabb szűrés, magasabb díjazás, nagyobb hatáskör nívósabb településképeket eredményezne.
75. Az a gond a főépítészekkel, hogy szubjektív a véleményük. Amilyen a beállítottságuk, olyan a véleményezésük. Tervtanácsoknál, pályázatoknál is észrevehető ez. Szakértői csapatban gondolkoznák, ahol a főépítészeti tevékenység nem egy kézbe kerülne, hanem egy olyan szakmai grémium kezébe, akik megvitatják és közösen adják ki a véleményüket.
76. Alapvetően szükség van főépítészre, de nem szabad, hogy az egyéni, szubjektív, saját ízlésvilága túlzott hangsúlyt kapjon az engedélyeztetésre beadott terveken. Leginkább a településkép, területrendezési terv, jövőbeni koncepciók meghatározása a feladata. Ésszerű reform szükséges, hogy a főépítészek kevésbé formális és határozottabban településkép formáló szerephez juthassanak.
77. Gyakorló építész ne lehessen (területi, települési) főépítész!!! Hatósági (pláne vétó) joga azért ne lehessen, mert akkor mire való a hatósági, felelős (!!!) érdemi ügyintéző???
78. A jó szándékot aláásta a jog. Amit mestereim munkájából látok: a főépítész munkája nem

- jogi kategória, hanem kulturális. Ha a főépítésznek jogszabályok erdejében kell keresni az utat, az baj. A főépítész ne a partról mutassa a többieknek, hogy merre van a túlpárt, hanem menjen előre, és onnan beszéljen, hogy ússzatok utánam!
79. A főépítésznek ne legyen kizárólagos joga dönteni. Előfordulhat, hogy az alkotó építész kvalitása messze meghaladja a főépítészt.
80. Főépítész felülbírálna egyedi esetekben a HÉSZ és OTÉK előírásait, ha szakmailag ezt indokoltnak tartja, és ezzel beszámolási kötelezettséggel tartozik az ellenőrző szervének is! Egy település egységes arculatát mindenképpen csak főépítésszel és a tervzsűrijével lehet biztosítani, viszont nem csupán politikai, hanem szakmai kiválasztás alapján kell munkába állniuk!
81. Nekünk (Pakson) szerencsénk van, kitűnő építész a főépítészünk. Azt gondolom, a főépítészeti intézmény tekintélyét és hasznát elsősorban a főépítészeti kar tagjai, illetve munkájuk alakítja, ezért nagyon fontos lenne, hogy gyakorló építész legyen a főépítészek többsége! (Tudom, ez nem mindenütt lehetséges most, de át kellene gondolni!) Lehetetlen állapot, ha hivatalnokká válik egy főépítész, márpedig a gyakorló tervezési munka hiánya ide vezet(het).
82. A legnagyobb butaság, hogy jelenleg a főépítész, aki jó esetben a legjobban ismeri a települést, csak mindenféle mellékutakon tervezhet a saját településén. Ezt tisztázni kellene!
83. A főépítésznek egy személyben ne legyen vétó joga az épületek engedélyezése során, azonban az általa működtetett tervtanácsnak legyen lehetősége a településkép megfelelő alakítása érdekében alkalmazni akár vétójogot is.
84. Látva a hazai építészeti kultúrát (antikultúrát), nagy-nagy szükségét érzem, hogy minden településen legyen szakmailag jól képzett, a helyi jellegzetességeket, hagyományokat ismerő, értő, érző főépítész. Nem olyan, aki hatalma fitogtatásaként értelmetlenül akadályoz terveket, hanem olyan, aki a településkép szebbé tételén elszántan fáradozik.
85. Nem működik és korlátozza a versenyt.
86. A kialakult gyakorlathoz képest növelni kell a főépítész jogkörét, hogy az építész tervezői

szakmai elvek jobban érvényesülhessenek az engedélyezési eljárás során. (Az építési hatóság hivatalvezetőjének nincs joga, de sokszor képessége sem lenne építőművészi szempontok figyelembe vételéhez, ezért szükséges egy tervezői tapasztalattal rendelkező, elismert főépítész aktív jelenléte az engedélyezési folyamatban.) Meg kell állítani azt a folyamatot, ami a tervezői szemlélettel rendelkező főépítészt hivatalnokká alakítja. Fontos a körültekintő jogi szabályozás, de ha a gyereket kiöntjük a fürdővízzel, akkor kár nekikezdeni.

87. A települések vezetői nyűgnek tekintik Öket.
88. A tanácsadó - máshol szakmagyakorló - főépítészekkel nekem személy szerint nem volt sok problémám - ők általában együttműködőek, normálisak, segítőkészek, a tanácsaikat tényleg meg lehet fogadni. A hivatalnok főépítészek - akik a területen nem tervezhetnek, fizetésért ülnek az adott városban, kerületben - általában összehasonlíthatatlanul hülyébbek, a szakmához egyáltalán nem értenek, sok esetben korruptak, a munkájuk szinte mindig csak akadályozza a tervező munkáját. El kell különíteni a tanácsadó főépítész és a hivatali főépítész státusát. Hivatali főépítész nagyobb településeken legyen a jegyző alatt, mellette független tervtanács. Kisebb településeken legyen csak tanácsadó főépítész a polgármester megbízásából, aki tervezhet is és elbíráhatja a beadott terveket. A kultúra a tanácsadó építész (és a tervtanács) munkáján keresztül árad be a rendszerbe, azt jogszabály nem kényszerítheti ki.
89. Sajnos kevés főépítész van és sajnos a jelenleg regnáló főépítészek többsége nem jártas a településügyben és a városfejlesztésben.
90. Jogszabályok helyett főépítészek, zsúrik kellenének. Szakmai szempontok alatt építészti kvalitást, nem pedig extra képzettséget értek. A fölösleges papírokkal úgyis csak kit... a ...ggünket.
91. Nagyon nagy szükség van települési FŐÉPÍTÉSZre. Tisztán szakmai alapon kell kezelni, csak A HELYI POLITIKA legyen a partnere. A megyei, területi és országos főépítész már politikus, de hallgassa meg és vegye figyelembe a szakmát.
92. Igen-t választottam, és ezt kissé bővebben kifejtve inkább várostervező/menedzser, illetve

helyi közösséget elérni, velük kooperálni tudó településtervezőre van szükség, mintsem főépítészre a szó „építész” jelentésében.

93. Nem tudom, hogy pillanatnyilag milyen előírások léteznek a főépítészek összeférhetetlenségével kapcsolatban, de azt hiszem azzal mindenki egyetértene, hogy ezt szabályozni kell. A főépítészek egyszemélyes vétójoga az épületek engedélyezése során nonszensz gondolat és elképesztő visszaélésekre adna lehetőséget, ellentétben a tervtanácsai vétójoggal, ami egy hasznos dolog lehetne.
94. Jelenleg nem létezik Magyarországon főépítész rendszer. Főépítészek előfordulnak. Ők a rájuk bízott településsel foglalkoznak, de ezek szigetekként úsznak a nagy magyar valóságban. Sürgetően szükséges egy valódi rendszer felépítése. A főépítész legyen a település gondos gazdája, gondnoka! Az ehhez szükséges jogosultságokkal, felhatalmazással, ellenőrzéssel.
95. Erősíteni kellene a főépítész szerepét és feladatait a döntéshozatali rendszerben, és minél jobban függetleníteni az építéshatóságtól.
96. Minden településnek szüksége van - ha nem is főállású - építész emberre! Ezt több, mint 10 éves közigazgatási gyakorlatom mondatja velem... A főépítészek kiszolgáltatottsága nagymértékű, ezért a rendszer, és az egyes ügyek kapcsán az egyes főépítészek nem működnek kellő hatékonysággal.
97. A főépítésznek nagyobb döntési, beavatkozási köre kéne, mind a hatósági munka, mind a városfejlesztési iroda munkájának vonatkozásában.
98. A jelenlegi feladatkör és az elnevezés nincs összhangban, a főépítész nem a FŐ építész.
99. A főépítészek jelenleg politikai nyomás alatt is állnak, gyakran a képviselő testület politikusainak (sokszor egyéni) érdekeit is ki kell, hogy szolgálják. Az önkormányzati végrehajtó szervezetből ki kell emelni a főépítészeket!
100. A főépítészeket függetleníteni kell a politikától (polgármestertől), a tiszta, szakmai szempontok szerinti működésüket törvényben kell garantálni. Főépítész, hivatali alkalmazott

saját területén ne tervezhessen.

101. Jó lenne, ha szabályozva lenne, hogy a főépítész a szabályozási terv előkészítésekor ne csak a szakhatóságokat, hanem az építéshatóságot is megkeresse. Az Étv-ben ugyan benne van, hogy az építési hatóságnak véleményező jogköre van, mivel azonban fordítva nincs szabályozva, előszeretettel nem keresik meg a főépítészek, így az építési hatóságnak nincs lehetősége, hogy véleményt alkosson a HÉSZ-ről, amit aztán be kell tartatnia.
102. Az egységes településkép létrehozása érdekében a főépítészeket nagyobb hatáskörrel kellene felruházni. Lehetőleg a politikától eltávolítani. A Polgármester helyett inkább egy szakmai felügyelet alá kellene tartoznia. A tervek engedélyezése során vétó jogot kellene kapnia. A szabályozási tervek használatánál, nagyobb mozgásteret kellene biztosítani a főépítésznek, mert nem lehet a szabályozási terv készítése során minden ingatlan és beépítés speciális tulajdonságát megismerni és problémáját megoldani. Ezzel együtt a főépítész döntéseinek a visszaélések elkerülése miatt nagyobb nyilvánosságot kell kapniuk.
103. A főépítész rendszer legnagyobb belső problémája az, hogy a főépítészek általában a legkevésbé tehetséges szakmagyakorlók. Legnagyobb külső problémája pedig az, hogy alárendeltjei a politikai szereplőknek, akiknek érdekei szinte soha nem valódi értékek mentén mozognak...
104. Az alá- fölérendeltségi viszony önmagában nem fontos, de kell, hogy legyen fellebbezési fórum a főépítész rendszerben is!
105. A főépítész munkával nem tartom összeegyeztethetőnek, hogy saját felelősségi területén belül tervező építészként is tevékenykedjen.
106. Miért kell szabályozási terv kisebb mértékű módosításához tervezőt felkérni időt és pénzt nem kímélve? Ha nincs saját szaktervezője a Főépítésznek, azokat szerződéssel felkérheti, de a generál lehet maga is. Sajnos az építészetet nem lehet kilóra/paragrafusokra mérni, és igenis szükség van a főépítész/tervtanács szerepének megerősítésére. Azonban a különböző személyeskedések, viták elkerülése végett szükséges a vétó-jogosultak szakmai kordában tartása is: fellebbezés, főépítész „másodfok”.

107. Nincs kellő tekintélye, nincs kellő hatásköre.
108. Főépítésznek lenni szolgálat kell legyen, a közösség érdekeinek védelme és a szakmaiság biztosítása nem elhanyagolható szempont egy település fejlődését illetően.
109. Szerintem szükség van rájuk, csak ne szóljanak bele közvetlenül az engedélyezési tervekbe (pl.: Bp. I. kerületben a főépítész királyként működik, korrigáltatni kell vele a terveket és nem tartja be a saját véleményét sem.)
110. Jól működőnek tartom a rendszert. A főépítész vétó jogát csak meghatározott, a településképet valóban érintő esetekben tartom szükségesnek. A főépítész hatáskörét ma az építészetalkalmatosságal való tisztázatlan (néhol alárendelt!) szerepe, viszonya rontja le.
111. A főépítészeti rendszert fontosnak tartom, de természetesen csak ott működik jól, ahol legalább viszonylagos függetlensége van a politikától, és jó kapcsolatban van a település vezetőivel és a műszaki apparátussal egyaránt. Sajnos a főépítészeti hálózat meglehetősen hiányos, és szükség lenne legalább a nagyobb, vagy közepes méretű településeket önálló főépítészt alkalmazni. (Hozzávetőlegesen 800-1000 település.)
112. Az OTÉK + építészetalkalmatosság + főépítész + zsűri + helyi rendezési terv együttes működése is hibás megoldásokat szülhet. Jelenleg csak véleményezési jogköre van, ezért hatósági ügyekben nem igazán mérvadó. A településképi kérdésekben fellebbezés esetén a másodfokon mégiscsak megvalósulhat az oda nem való épület.
113. Ha a főépítésznek, vagy a tervtanácsnak nincs vétójoga, akkor csak bohóckodás az egész, egy könnyen kikerülhető nehézség a beruházó szemszögéből nézve. Így nem lehet az épített környezet arculatát hatékonyan pozitív irányba befolyásolni. Az, hogy a főépítész jelenléte pozitív-e, azt egy független szakmai testület döntse el.
114. A főépítészeti hatáskörnek erőteljesebben el kellene különülnie a hatóságoktól. Sok esetben az a tapasztalatom, hogy a határozatlan, nem igazán magas színvonalú tudással és tapasztalattal rendelkező főépítész hatósági munkakörbe keveredve (menekülve) gyakorolja feladatát ahelyett, hogy segítené az alkotó építészt meghatározott véleményével a különlegesebb feladatok értékelésénél, és inkább hatósági szempontok figyelembe vételének túlzott

elemezgetésébe menekül. Nagyívűen gondolkodó, csak felsőbb építészeti szempontokat értékelő főépítésszel ritkán találkoztam. Ezzel szemben gyakori, hogy valamelyik vidéki város főépítésze kötelességének érzi, hogy mindenáron kiigazításokat, átdolgozásokat követeljen, szinte az ember úgy érzi, hogy látni akarja a keze nyomát az épületen, illetve saját magántervezői hitvallását szónokolja.